

The Lithuanian Weekly
'LIETUVA'
Published every Friday at Chicago, Ill.
Subscription in United States, Canada and Mexico \$2.00 per year.
Subscription in Foreign countries \$3.00 per year.
Advertising rates on application.
We execute all kinds of Job and Book Printing and Translating in all modern languages.
Address all communications to
A. OLSZEWSKI, Publisher,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

Sanvaitinis Laikraštis
'LIETUVA'
Išleina kas Pėntytę, Chicago, Ill.
Prenumerata Soviet. Valstijose, Kanadoje ir Meksikoje metinė \$2.00.
Klasė Vokietijoje „ = \$3.00.
Prenumerata turi būti iš viršaus apmokama.
Apgeriamų prekių gaminamos per laiką.
„Lietuva“ spaudina visokias knygas, Konstitucijas ir visokius kitus driskus. Vertimus iš kitų kalbų atlieka kuo geriausiai.
Visuose reikaluose adresuokitės taip:
A. OLSZEWSKI,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

Nr. 47

CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 18 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.
ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

Politiszkos žinios.

Karė Maskolijos su Japonija.

Nuo karės lauko vėl teisingų žinių nėra, ateina vis prietarai, kurie, iš kokių sunku sužinoti tikrą dalyką stovi. Taip paprastai būva kiekvieną kartą, kada musiai pasiliauja ir kariaujančios pusės rengiasi į naują. Laikraščiai taisyk, neturėdami naujų svarbių žinių, o tokių skaitytojai reikalauja, patė išmėlinėja, o tos pasirodo neteisingoms.

Mandžurijoje didesnių susirėmimų pereiną sanvaitė nebuvo. Bet kad priešingos kariuomenės stovi arti viena kitos, tai ypač maskolijai ir kanuolių saudo į japoniečius, bet tie lyg čėdija amunicija, neatsiliepia, jeigu nėra reikalo. Maskolijai, padrąsint, lėjęs japoniečių kanuolių, gal tikėdami, kad jie neturi ant svarbesnių pozicijų artillerijos, bandė tulas pozicijas veržti, bet priartinus jiems arčiau, apleidus sąjungiančius nuo šuvių apkasus, japoniečiai leido į darbą savo kanuoles ir maskolijų užpuolimus numušė su dideliu nuotroto. Svarbesnių mūšių Mugdeno aplinkinėse dar vis nebuvo, bet kad japoniečiai čėdija amunicija, tai laikraščiai korespondentai mena, kad jie neužligo ant visos linijos pradės žengti prysakin, turės užgimti dar didesni mūšis negu pirmutinis, kadangi lygiai maskolijoms, kaip ir japoniečiams atsitaus daugiau kareivių, todėl laukiamam mūšij dalyvaus dar daugiau karanaujančių negu kokiame nors iš iki šiol buvusių ir per tai ir žmonių turės pražūti dar daugiau.

Kuropatkin antru sykiu pagarsino maskolijų nuotrotas paskutiniame mūšyje po Mugdeną; dabar jis paduoda nuotrotas mažesnes negu pirmą ir per tai ir žmonių turės pražūti dar daugiau. Kurpatkin antru sykiu pagarsino maskolijų nuotrotas paskutiniame mūšyje po Mugdeną; dabar jis paduoda nuotrotas mažesnes negu pirmą ir per tai ir žmonių turės pražūti dar daugiau.

Kuropatkin antru sykiu pagarsino maskolijų nuotrotas paskutiniame mūšyje po Mugdeną; dabar jis paduoda nuotrotas mažesnes negu pirmą ir per tai ir žmonių turės pražūti dar daugiau. Kurpatkin antru sykiu pagarsino maskolijų nuotrotas paskutiniame mūšyje po Mugdeną; dabar jis paduoda nuotrotas mažesnes negu pirmą ir per tai ir žmonių turės pražūti dar daugiau.

nuo amžių gyvenusių Mandžurijoje, besigelbėdami nuo bado, turėjo išsinešinti į Činūs. Jeigu karė užsitrauks per ilgesnį laiką, tai Mandžurijoje liks tik maskolijai ir japoniečiai kareiviai, žmonių neliks. Dėl karės negalima bus laukų apdirbti, ne bus ką rinkti. Mažiausią kareivių reikalingą daiktą reiks gabenti iš Maskolijos arba Japonijos. Jau dabar maskoliskās randas neįstengia vienišiu vienatiniu geležinkelio privežti viską, ko kariaujanti kariuomenė gali reikauti.

Teisybę sako laikraščiai, kad dabartinė karė Maskolijoje svarbiausia užduotis guli ne ant pečių karės arba laivynės ministerijai, bet ant kelių ministerio. Dabartinis vienišiu vienatiniu geležinkelio privežti viską, ko kariaujanti kariuomenė gali reikauti.

Kelių ministeris važinėja po Siberiją. Dabar inžinieriai ir tukstančiai darbininkų darbuojasi ant išplatini mo didžiojo Siberijos geležinkelio, kad galima būtų nutiesti antrą šenų eilę. Jeigu ministeris greitai to padaryti neįstengs, negalės Maskolija pergaletį Japonijos. Teisingai todėl laikraščiai sako, kad karė dabar veda su Japonija ne karės ministerija, ne Kuropatkin, bet maskoliskās kelių ministeris Chilkov. Kad tik jam nepritrūktų pinigų, kadangi jų nemažai suėda ir pati karė ir viešas, kas su ja risasi, gabenimas kareivių ir visko jiems reikalingo. Paskolą gauti užrubežiuose Maskolijai juo toliau, juo sunkiau.

Japonijai daug lengviau ant karės lauko privežti viską, ko kariuomenė gali reikauti, kadangi ji vis valdo ant jurių, gabenimo laivais visko karė reikalingo maskolijai negali stabdyti, jų kariški laivai, taip sakant, užkimšti Port Arthuro ir Vladivostoko portuose. Dabar japoniečiai padirbo jau geležinkelį nuo Chemulpo į Korėjos sostą, o nuo čia į New Chwangą ir Liaojangą. Ant pervežimo ko nors iš Japonijos į Liaojangą užtenka trijų dienų, o ant pergabėnimo iš Maskolijos į Charbiną arba Vladivostoką dabar, kada trūkiai stengiasi pervežti kuo daugiausiai kareivių, ir mėsos neužtenka.

Laikraščiai praneša, jog maskoliskās kariskās kreiseris „Gromobol“, geriausias Vladivostoko laivynės laivas, prie bandavonių po paskutinių taisyčių, užbėgo ant uolų ir teip drūčiai likosi pagadytas, kad be mažo nepasikend, mažesni laivai nuvilko jį į dokus, kur vėl porą mėnesių turės išbūti, kol jo nepataisyta. Todėl dabar Vladivostoko laivynė negali pasirodyti ant jurių, laivų tinkančių ilgesnei kelionei čia beveik nėra, todėl nėra su kuom išplaukti.

Teip bus ant jurių tol, kol neatplauks į Aziją garsi Baltiko laivynė, jeigu ji atplauks kada nors. Rods ji plaukia, tik nežinia, ar atplauks. Jeigu Port Arthur patektų japoniečiams ir jeigu tame porte stovinti laivai būtų išnaikinti, ir Baltiko laivynė neturėtų ko plaukti į Aziją, kadangi ji jau silp-

nesnė už japoniską, plauktų į Aziją ant pražuties.

Kaip stovi dalykai po Port Arthuro, apie tai teipogi tikrų žinių nėra. Pabaigoje pereinot sanvaitės laikraščiai pagarsino, jog Port Arthur negali ilgiau laikytis ir todėl buk caras daleido „Stoelseliui atiduoti tvirtynę japoniečiams. Kad galima būtų liusiai apkalbėti išlygas pasidavimo, Stoessel prašė japoniešio vadovo ant tulo laiko apstabdyti mūšius. Paskui tuli laikraščiai leido net paskalus, buk japoniečiai paėmė Port Arthuro. Pasirodė vienog kad tai ne teisybė. Maskolijai vis dar laikosi tvirtynė ir kaip sako, net kelis japoniečių užpuolimus numušė. Dabar vėl truksta žinių iš Port Arthuro, net atkakę į Chifu pabėgę chiniečiai nė jokių naujų žinių ne atgabeno, o chiniečiai, kaip pasirodė, jeigu tikrų žinių neturi, tai visgi šį tą išmėlinėja; dabar vienog nė išmislytų žinių neatgabeno.

Pereiną sanvaitė laikraščiai garsino, buk Japonija kreipėsi prie Maskolijos, užmanydamai užbaigti karę. Japonija reikalavo vien, kad Maskolija, teip kaip visam svetui buvo pasizadėjusi, išsinešinti į Mandžurijos, kuri bus sugrąžinta Chinams. Maskolijai vienog užmanydamai, Dabar karių prieši kalbiama Amerikos prezidentą Rooseveltą, kad jis abiem kariaujančiom pusėm pasiūlytų tarpininkystę ir besipaskančius sutaukyti. Maskoliskās vienog pasiūlytus Washingtono laikraščiai reporteriams apreiškė, jog Maskolija nepriims pasalinės tarpininkystės. Kas nori susitaikyti, gali juk tą ir be tarpininkų padaryti. Dabar Maskolija bent žino jau japoniečių reikalavimus, o tie reikalavimai ištikro nedidelį ir nesunkus. Dabar laikraščiai toliau rašo, buk ant padarymo galo dabartinė karė karštai darbuojasi esanti Danijoj caro motina ir jos sesuo, Anglijos karalienė. Kiek vienog teisybės yra tuose pasakulose, sunku pasakyti. Jeigu Maskolija geidžia užbaigti karę, tai galės tą padaryti; sunki nybės nieks nedarys, kadangi visi geidžia pasibaigimo karės, visi bijo, kad Maskolija, myniudama terptantiskās tiesas, į karę neįtrauktų daugiau viešpatysčių, ir kad karės gaisras neapimtų viso civilizuoto svieto.

Maskoliskās konsulus Bremono siulo gerą užmokešį viems liudininkams, kurie padėtų maskolijoms išsisteisinti už užpuolimą ant angliškų žvejų. Taigi mat caro reprezentantas stengiasi pirkti už pinigų liudininkus. Kadangi liudininkai nereikalauja bijotiesi bausmių už kreivą prisiegtą, tai nėra abejonės, kad Vokietijoj atsiras teip liudiniančių, kaip maskolijai panorės.

Amerika. Pasibaigė rinkimai, prezidentas Roosevelt gavo netoli 2 milijonų balsų viršaus, negu reikėjo. Taigi reikėtų manyti, kad Amerikos tauta pritaria republikonams. Iš tikro viegog ne teip yra. Kokiu būdu republikonai laimėjo, garsina tuli laikraščiai; iš tų žinių galima manyti, kad daugybė balsų nerodo dar tautos pritarimo, bet vien parodo, kad Amerikoj už pignius žmones net savo persitikinimus parduoda. Prohi-

bičionistų laikraščiai, viešai pagarsino, jog antai Marilande už balsų mokėjo net po 40 dol.; ir iš kitų šetų rašo apie panašius atsitikimus. Tokiose sanlygose balsų skaitlius ne gal but miera pritarimo ar nepritarimo tautos tai ar kitai partijai, bet parodo vieną: kad rinkimai Amerikoj yra svarbiausiu įnadinu demokratizavimo žmonių. Paskutiniai rinkimai vienog parodė, kad ir Amerikoj nuo pirmo buvusių rinkimų supratimas tarp darbininkų pasikėlė labiau, negu galima buvo tikėti. Per šimmetinius rinkimus už socialistų kandidatus paduoda 600000 balsų, taigi beveik keturis syk daugiau negu laike pirmo buvusių rinkimų. Jeigu teip eis toliau, tai 12 metų darbininkai už prezidentą gali išrinkti savo kandidatą. Baisai už socialistų kandidatus yra susipratusi darbininkų, nepirkti, kadangi socialistai neperka balsų, ant to ir pinigų jie neturi.

Per šimmetinius rinkimus darbininkų galybė pasirodė ir šete Colorado. Nepaisant ant neniekimono nė jokio ginklo, garsus kapitalistų įnagis, šeto gubernatoriaus republikonas Peabody, garsus darbininkų priešas, šimet neperejo. Ant paniekimino jis savo darbas ištikro užsipelnė, jis pasėjo tikrą anarchiją šete Colorado, kur su darbininkais elgėsi bauriau negu Maskolijoj.

Italija. Pasibaigė rinkimai Italijoj. Čia išrinko daugumą rando šalininkų. Socialistams nepasiekė: jie ne tik nieko nelaimėjo, bet nužudė net 20 vietų parlamente. Nebuvo mat tarp jų gero susipratimo, o priešai pastatė visas savo pajiegas prieš socialistus. Nors klierikalai oficialiskai ir nedalyva rinkimuose, bet ne oficialiskai bažnyčia rengė ginklą prieš socialistus, tarnavo randui.

Vokietija. Savo laike laikraščiai pagarsino, buk dar šimet, ar gal pradžioje ateinančių metų, Skernewicuose, Lenkijoj, sušauksiuos caras ir Vokietijos ciecurius ant apkalbėjimo visokių svarbesnių politikos reikalų. Iš syk Vokietijos rando laikraščiai tą paskala pagarsino už netesingą, bet Londono laikraščiai nesiduoda pertikrinti, užtikrina, jog susivaziavimas tikrai ateis.

Kadangi iš ryšio su Vokietija stengiasi pasiluosuoti Italija, o prietikiškai terptancuzijos ir Maskolijos teipogi eina niekyn, tai Vokietija stengiasi Maskoliją prie savęs pritraukti. Bet taisyk, prieš susiriusias galingiausias Europos kietemio viešpatystes turėtų susitverti kitas ryšis iš Prancuzijos, Anglijos, Amerikos, Italijos, o gal ir Japonijos. Prietikiškai teip susideda, kad tas iš tikro turės atsitikti.

moterų, giedotų mažai vaikai. Tokiu būdu moterys negalės Dievo dnotais balsais garbin-ti bažnyčiose savo Sutvertotą; katalikiškų bažnyčių chorai pavirs į tokius, koki yra cerkvėse ir žydų sinagogose.

Administracija perkelsto miestą buvusio kunigaikščio Witgensteino dvaro Verku nuo pavasario pradės dirbinti geležinkelį į Vilnių. Dabar gi dirba į Verkus nuo Vilniaus plianto alkunę. Dabartinė administracija, matyt, geriau rupinasi apie pailgvinimą susisėsimų, negu kunigaikščiai Witgenstein ir Hohenlohe, kuriems pirmas dvaras Verka prigulėjo.

Vilniaus žydiškų pigio valgytinio vakarais pradėjo skaityti pamokinančias lekcijas mažai apviesiems. Dr. Kohn pradėjo skaityti „Apie kovą žmogaus su gamta. Dr. Majewski, arbatnamų ant Snipiskų skaito lekcijas apie anatomiją ir fiziologiją žmogaus.

Vietoj paskirto už vidaus ministerij buvusio Vilniaus jeneral-gubernatoriaus Sviatopolk Minskio, už Lietuvos satrapą (valdoną) caras atsiuntė jenerolą Freese. Šitas jau pažįstamas Vilniaus gubernijos gyventojams, kadangi 1895 m. jis buvo Vilniaus gubernatoriu, o 1896 m. caro likosi paskirtas už pagelbininką vyriausio žandarų viršininko. Caras mat mēgsta į Vilnių siuntinėti specialiskai žandarų užveizdo išsilavinusius šnipus. Sviatopolk Minskis buvo pirmas peritietinis žandary, o dabartinis caro jeneral-gubernatorius paskirtas buvo pagelbininku tokio viršininko. Paskutiniuose laikuose Freese buvo pagelbininku Kaukazo jeneral-gubernatoriaus. Mat ir ten, dabojimui gruzinų ir armenų, reikėjo šnipų.

Vilniaus žuvininkystės draugystė, ant savo susirinkimo nutarė paskirti 1000 rub. ant susėlimo našlių, pasiūkusių po užmūstų Mandžurijoj kareivių paeinančių iš Vilniaus gubernijos. Šelpti tokias našles tai pareiga carpalaičio, kadangi kareiviai pradžioje savo gyvastį tik už kvailus carpalaičio užsimanymus. Pareiga žuvininkystės draugystės rūpintis apie priveisimą žuvių ir pakėlimą jų auginimo Lietuvoj, tuom tarpu ji savo tikras pareigas užmiršta, o už tai stengiasi paliuosuoti carpalaičio nuo pildymo jo pareigų, dalį pareigų stengiasi sukrauti ant sprando sanarių draugystės.

Vilniaus amatininkai suorganizavo savo ločną orkestrą, kuri davinėja jau koncertus miesto salėj. Ant sudrutinimo japoniečių apsilpnutos maskoliskos kariskos laivynės vėl nuo caro skriaudžiamų Lietuvos žmonių įplaukė pinigų: į Sventę paviešio kasą 15 r. 92 kap., į Ašmėnų 177 rubl. 81 kap.; į Trakų 41 rubl. 99 k. Mat Lietuvos žmonės ištikro nežino ką daro, jie šelpia ir užvaduoja bauriausią Lietuvos budelį.

Iš Lietuvos. Pagaliau, 15 spalį tapo leistas pirmutinis Maskolijos viešpatystėje lietuviskās laikraštis, teip ir pavadintas: „Lietuviškās Laikraštis.“ Tai bus savaitinis, iliustruotas (su paveiksiais) laikraštis, pasvęstas politikai, visuomenei ir literaturai; galės pradėti eiti Peterburge nuo 14(1) gruodžio šių metų. Leistoju jo yra Smilga, o atsakomojojo redaktorium, žinomas bibliografas (knygų rinkėjas — jis išleido surašę knygų svetimos kalbose apie

Iš Lietuvos.

Iš Vilniaus.

Vilniaus pačtas pagarsino, jog ir iš Maskolijos galima stysti esantiems Japonijoj nelaisviams be užmokešio visokius siuntinius iki 5 kilogramų svarumo.

Vilniaus vyskupas Roop išdavė padavimą, kad bažnytinuose choruose, vietoj

Netikėtų mirčių per tą laiką buvo 4, žmogudystės 3, vaikudystės 4, staigų mirčių 4, patėzudysčių 1, prigėrė 3, negyvėlių rado 1.

Vagystų papildyta 14, pavogė daiktų už 2140 rubl., gatavų pinigų 708 rubl. Arklų pavogė; Trakų pav. 14, Lydos 5, Ašmėnų 6, Sventėnų 5, Vileikos 8 ir Disnos 8; išviso 46 arklus. Iš pavogtų arklų: 6 pavogtus Trakų paviete ir vieną Lydos pav. jų savininkai surado.

Netoli Kučuriskų, Mickunų valdžiuje, rado grabę parvėsių vežimą, o po vežimu negyvelis yra ukininkas kaimo Litvėnų, Sventėnų pav. M. Noreika. Daktaras susekė, jog jis galą gavo nuo degtinės.

Netoli Sultaniskų suėmė pagubusį maskoliską kareivį Pigų. Pabėgimas kareivių dabar nepriguli prie kokių žingėdžių atsitikimų, jų dabar pabėga daug. Šitas vienog, pabėgdamas, pavogė iš viso 46 arklus. Iš pavogtų arklų: 6 pavogtus Trakų paviete ir vieną Lydos pav. jų savininkai surado.

Nykimas žuvių Lietuvos vandenyse. Šimet specialiskā komisija tirinėjo Lietuvos vandenis ir susekė labai neigiamą apsilėiskimą, nors ištyrė tik mažą dalį Vilniaus gubernijos vandenų. Ezeruose garsios selavos, viena iš brangiausių Lietuvos žuvių, išsiveisė, didelės išnyko ir auga tik mažos žuvytės. Didelės lydeklos Madelo ezere suvis išnyko. Šamai šimet aptraukti kaipi pelėsiais, todėl žvejai visai jų ne gaudo. Upėj lijoj suvis išnyko tik joje buvusi žuvis atmalna, vadinamą kiau-laitems, atmalna karosų, tik su smulkesniais žvynais. Laišvarai išnyko upėse Udri-nėlej, Ghikoj ir Viaznikoj. Nyksta ir tai pasibaigėtinai greitai ir vėliai. Vilniaus ir Minsko perkupčiai už kapvėžių moka po 40 kap., bet negali jų gauti. Jeigu nieks nepasirūpys apie suaiškymą aykimo geresnių veislių žuvių, jos suvis išnyks Lietuvos vandenyse.

Iš Lietuvos. Miestė terpt vaikų smarkiai pradėjo siausti tymai, bet apie apstabydamo ligos, nors daug vaikų ji į kapus nuvaro valdžios nesirūpinus, daktarai gydo tik apsirūpinus ir žinoma, eina vien ten, kur juos šaukia ir kur tikisi užmokešio už savo darbą.

Nesenai čia parengė pamėstų vaikų namus, bet dabar pasirodė, kad nėra pinigų ant jų užlaikymo. Kur dėti vaikus, nieks nežino, jų negalima juk atiduoti kiau-lėms, ant suėdimo!

Iš Lietuvos. Pagaliau, 15 spalį tapo leistas pirmutinis Maskolijos viešpatystėje lietuviskās laikraštis, teip ir pavadintas: „Lietuviškās Laikraštis.“ Tai bus savaitinis, iliustruotas (su paveiksiais) laikraštis, pasvęstas politikai, visuomenei ir literaturai; galės pradėti eiti Peterburge nuo 14(1) gruodžio šių metų. Leistoju jo yra Smilga, o atsakomojojo redaktorium, žinomas bibliografas (knygų rinkėjas — jis išleido surašę knygų svetimos kalbose apie

Iš Lietuvos. Pagaliau, 15 spalį tapo leistas pirmutinis Maskolijos viešpatystėje lietuviskās laikraštis, teip ir pavadintas: „Lietuviškās Laikraštis.“ Tai bus savaitinis, iliustruotas (su paveiksiais) laikraštis, pasvęstas politikai, visuomenei ir literaturai; galės pradėti eiti Peterburge nuo 14(1) gruodžio šių metų. Leistoju jo yra Smilga, o atsakomojojo redaktorium, žinomas bibliografas (knygų rinkėjas — jis išleido surašę knygų svetimos kalbose apie

Iš Lietuvos. Pagaliau, 15 spalį tapo leistas pirmutinis Maskolijos viešpatystėje lietuviskās laikraštis, teip ir pavadintas: „Lietuviškās Laikraštis.“ Tai bus savaitinis, iliustruotas (su paveiksiais) laikraštis, pasvęstas politikai, visuomenei ir literaturai; galės pradėti eiti Peterburge nuo 14(1) gruodžio šių metų. Leistoju jo yra Smilga, o atsakomojojo redaktorium, žinomas bibliografas (knygų rinkėjas — jis išleido surašę knygų svetimos kalbose apie

Lietuvą ir surašę pagal metus lietuviskās knygas. Tas jo rinkiny dabar antrą kartą išėjo; lietuviskų knygų surašas paduotas iki 1903 m., seniau buvo tikait iki 1891 m.), Baltromaitis.

Kokia bus šito laikraščio pakraipa, sunku tikrai iškalno pasakyti, bet galima apėti, kad nekokia, caro valdžiai prielanki. Teip galima apėti iš to, kad ir Smilga ir Baltromaitis toli stovėjo nuo priešingo valdžiai lietuvių judėjimo; antra, caro valdžia žino, kam leidžia, ir jei juo dviem pirmutiniu leido, tai, matyt, ir buvo už ką.

Neužligio veikliausia teip pat bus leistas ir Vilniuje inžinieriui Petriui Vileišiui kasdieninis laikraštis „Vilniaus Žinios“; už leidimą jam stoja dabarnykštis vidaus dalykų ministeris Sviatopolk-Minskis.

„Vilniaus Žinių“ turinys, kiek galima dabar spėti, žinant dalykų stovį, bus labai margas: čia bus ir visai geri dalykėliai, ir teip nė šio, nė to, ir niekam netikė, caro valdžios ir kunigų dvasioje; pirmutinę vietą veikiausiai užims ukininkų ir smulkųjų pramonininkų reikalai; darbininkai rasi kartas nuo karto ir pakeikiami kiek bus. Ypatinai tokią dvasia žibės paties pono P. Vileišio raštai, o jis labai mėgsta rašyti. Pata, parinktas jo, vardas: „Vilniaus Žinios“ teip ir dvokia tuo, perpus valdžios leidžiamu „Vilensky Viestnik“.

Jau dabar yra pasirodę pas mus keletas lietuviskų spaundinių. Pirmiausia pasirodė bene kunigo Pranaščio atsielaukimas iš Sibiro, kuriame jis prašo lietuvių dėti aukas statomai jo bažnyčiai. Paskui pasirodė Telšių vartotojų draugystės įstatymai, Kau-no ukininkų bendrovės prekyraštis ir tt.

Kas seniau teip persekiojama, baudžiama buvo, dabar jau gali užrašai pasirodyti. Žinoma, anaipol ne apie visokią persekiojamą teip galima pasakyti, o tikrai apie kokius mažmozius; bet ir už tuos mažmozius seniau žmonės ramumo neturėdavo. Gal da atsimeina skaitytojai, kaip buvo tasomas Senapilės sankrovininkas Akelis ir Pilviskių lietuvių-sankrovininkai už tai, kad buvo pridėję ant savo iškaisų ir lietuviskus parašus lotyniskomis raidėmis; dabar tokios iškaisos su lietuviskais parašais galima pamatyti jau ne tik Suvalkų, bet ir Kauno gubernijoj.

Tai vis sunkios, atkaklios mūsų kovos vaisiai. Ir norint šitie vaisiai da yra labai maži, vos nevos matomi, norint da daug, daug kas reikia mums pasiekti, bet ir tai jau pridūda spēkos toliau kovoti, neuileisti rankų. Daugybė žmonių žuvo bekovodama, daugybė — sukišta į kalėjimus, ištrėmta į tolimus Maskolijos užkampius, kiti dargi į patį Sibirą, bet jų kančios neliko be vaisių. Ir dabar ta kova, tas judėjimas jau teip plačiai yra užliejęs Lietuvą, kad gana drūčiai galima žiūrėti į ateitį.

V. Kapsukas.

Pataisymas. „Lietuvos“ N31. V Kapsuko straipsnyj: „Laiskas iš Lietuvos“, radau terpt kito ko pasakytą: „Stai kai kurie Vilniaus „patriotai“, o jų prysakyje inžinierių-fabrikantas Petras Vileišis, buvęsis kankinys Landsbergas... ir sodininkas

kas Urbona.... suriuko terpt žmonių netoli pusanro šimto parašų ir.... nusimantė „augščiausiasiam padėkavojimą už suteiktą „mylistą“ (t. y. už spandos leidimą).“

Kaipo tyrinėjęs tą iš tikro žemą iš atžvilgio į mūsų kovos etiką, tam tikrą Vilniaus lietuvių pasielgimą ant vietos, skaitan už reikalingą pataisyti V. Kapsuko padarytą klaidą, kur jis sako apie Petrą Vileišį. Kiek galėjau iš artimiausių šaltinių sužinoti, P. Vil. prie minėto V. Kapsuko straipsnyj adreso visai neprisidėjo, — tuo laiku jo nė Vilniuje nebuvę, todėl ir kitų „prysakyje“ tame atsitikime nė bute negalėjo būti...

Kad butų kas daugiau dar iš Vilniaus lietuvių inteligentų prisidėjęs prie minėto adreso, kaip V-p N7 š. m. pamintėta tapo, negalėjau besusekti.

Pagalima, Vilnių yra Urbonas (ne Urbona), bet ne sodininkas (nors sodą ir turi nusiofę), o tik vienas iš Pagirinio geležinkelio tarų. Gal teiksies Tamsta tuos kelis žodžius klaidai pataisyti priimti ir patalpinti artimiausiam „Lietuvos“ numerij.

Su pagarba, F. Vrp.

kas Urbona.... suriuko terpt žmonių netoli pusanro šimto parašų ir.... nusimantė „augščiausiasiam padėkavojimą už suteiktą „mylistą“ (t. y. už spandos leidimą).“

Kaipo tyrinėjęs tą iš tikro žemą iš atžvilgio į mūsų kovos etiką, tam tikrą Vilniaus lietuvių pasielgimą ant vietos, skaitan už reikalingą pataisyti V. Kapsuko padarytą klaidą, kur jis sako apie Petrą Vileišį. Kiek galėjau iš artimiausių šaltinių sužinoti, P. Vil. prie minėto V. Kapsuko straipsnyj adreso visai neprisidėjo, — tuo laiku jo nė Vilniuje nebuvę, todėl ir kitų „prysakyje“ tame atsitikime nė bute negalėjo būti...

Kad butų kas daugiau dar iš Vilniaus lietuvių inteligentų prisidėjęs prie minėto adreso, kaip V-p N7 š. m. pamintėta tapo, negalėjau besusekti.

Pagalima, Vilnių yra Urbonas (ne Urbona), bet ne sodininkas (nors sodą ir turi nusiofę), o tik vienas iš Pagirinio geležinkelio tarų. Gal teiksies Tamsta tuos kelis žodžius klaidai pataisyti priimti ir patalpinti artimiausiam „Lietuvos“ numerij.

Su pagarba, F. Vrp.

Iš Prūsų Lietuvos. Tilžėj pradėjo išleidinėti naujas lietuviskās laikraštis vokiškoms literoms po vardu „Pagalba.“

Karaliaučiuje, pagelbininkas geležinkelio kasos tarno, kokas Kawalik, paslavė iš kasos 42000 markių ir išdu-mė nežinia kur. Už jo su-gavimą geležinkelio užveizda siulo 300 Mark.

Ties Vistytin į Prusus perbėgo su ginklais maskoliskās rubežiaus sargas. Sušmė vienog į Prusus žandarai ir atvarė į Stalupienus. Nežinia, ar išduos jį maskolijoms. Pagal tiesas, jo negalėtų išduoti, bet Prūsų valdžios, tarnaudamos maskoliskoms, ant tiesų nepaiso.

Gabenimas žąsų iš Maskolijos į Prusus sumažėjo; užtai iš Prūsų į Maskoliją gabenama daug ypač geresnių veislių sūdų vaisių, kokių Maskolijoj trūksta.

Per Eitkunus vėl pervaziavo į Prusus 117 išvytų iš Maskolijos japoniečių. Jie keliauja į Bremą, o iš ten garlaiviais į Japoniją.

25 d. spalį Lietuviškoji Literatiskoji Draugystė Tilžėj apvaikščiojo savo 25metines sukaktuves nuo užsidėjimo. Minėta draugystė užima vien trijųjų metų senovės lietuviskų liekanų; sanarių jos daugumas yra vokiečiai.

Iš darbo lauko.

LA SALLE, ILL. Organizacija čianykčių anglių kastynių darbininkų „Haisting Engineers Union“ su visu šio ir štraikiai mašinistų, dėl kurių buvo pasilovę darbai kastynėse, pasibaigė; štraikavė mašinistai pristoję prie „Miners Union“ ir sugrįžo prie darbo ir visose kustynėse lliniojį prasidėjo darbai.

FALL RIVER, MASS. Savininkai čianykčių medvilnės verpytinių, kurios liepos mėnesį likosi uždarytos todėl, kad darbininkai ne sutiko dirbti už mažesnę nei 12% algas, dabar nutarė pradėti darbą ir priimti prie darbo tokius darbininkus, kurie sutiks dirbt už mažesnes algas.

NEW YORK. Suštraikavo 150 merginų rando dirbtuves kareivių apatuvų, kadangi mat joms numaziu algas.

CARNEGIE, PA. Dirbtuves Carnegie Tube Co. pasamdė Bag & Co. neužligio jose prasidės darbai.

Isz Amerikos.

Orlaivis lenktyniu ne buvo.

St. Louis, Mo. Ant visosvietinės parodos 7 d. lapkričio turėjo atsibuti terptautiškos orlaivio lenktynės, bet pasirodė, kad viešpatinio svetimo orlaivio, padirbtos prancūzo Hipolyto François balionas turi matą skylutę. Fransois vieną žadėjo savo orlaivį greitai pataisyti ir dalyvauti lenktynėse. Amerikoniški orlaiviai išradėjų, Bembow ir Baldwin, dėl per smarkaus vėjo, kurio nesitiko pergalet, teisingai atsisakė lekti.

Sniego darganos.

OMAHA, NEBR. 10 d. lapkričio šitose aplinkinėse siautė baisi sniego dargana. Šiluma visur sumažėjo, termometras veik visur rodė temperatūrą žemiau užšalimo punkto.

Pasekme pabarimo.

Now York. Gyvenantis Brooklyn Green pabarė savo pačią už tai, kad ji išėjo pasivaikščioti su kitu vyru. Pabarė moteris nieko ne atsakė, tik paėmė revolverį ir paleido būvį sau į širdį. Pamatę tą vyras, su tuom pačiu revolveriu pats persišovė.

Nauji auko laukai.

Prancė iš Alaskos, buk Tanana distrikte užtikio naujus aukso laukus, kurie daugiau išduoda aukso negu laukai Klondike ir Nome. Kad tik tuose išgyrimuose būtų daugiau teisybės negu išgyrimuose Klondike ir Nome, kur įstikro nėra nė dešimtos dalies tiek aukso, kiek žadėjo pirmutiniai jų garbintojai.

Narsis moteris.

St. Paul, Min. Geležinkelio klerkas Landrum, kurio pati negalėtų vaikščioti į šatą, suvedgino jos drabužius. Tas teip moterį supykino, kad ji būtų savo vyrą užmušusi, jeigu ne būtų pabėgęs. Paskui liepė ji savo vyrą suarštuoti už sugadinimą jos daiktų.

Paskendo laivas.

Now York. Netoli Barnegat, provintinis Amerikos karikos laivynės laivas „Calgan“ užbėgo ant krekingo laivo „Wilson“ ir paskutinį paskandino. Prie to paties laivo kapitonas, jo moteris ir du jūrininkai prigėrė.

Netalimas ant geležinkelio.

CINCINNATI, OH. Ant ulyčinių geležinkelio čia susimušė du pilni žmonių kariai. Prie to viena ypata likosi ant vietos užmušta, o dvi mirtinai sužeistos.

KANSAS CITY, MO. Netoli stacijos Joplin susimušė pasiažierinis traukis su darbininkiško trukio lokomotyva. Prie to viena ypata likosi užmušta, o trys sunkiai sužeistos.

Explozijos.

LEAVENWORTH, KANS. Kempo mebelių dirbtuvėse explodavo garinis katilas. Explozijos dirbtuvės likosi išgrautas; blėdį jos padarytą skaito ant 120000 dol. Prie to viena ypata likosi ant vietos užmušta, viena mirtinai apkalta, o keturios apkalto nors sunkiai bet ne mirtinai.

Gaisrai.

HOUSTON, TEX. South Lake Verosino laukauose sudegė Silver Queen hotelis. Prie to sudegė keturios ypatos, dvi apdegė mirtinai.

ISZ Lietuviszk diry.

Iš Lawrence, Mas.

Apie gyvenimą ir darbų mūsų miesto lietuvių mažai gero galima pranešti. Sumanėsnieji supranta blogus darbus savo brolių, bet jų ant gero kelio patraukti ne įstengia, kadangi jie prikalbinėjimui prie gero nuosavybės ne klausos. Bet ir visi pradeda suprasti, kad pas mus ne viskas yra teip, kaip reikia. Tuli sakė, kad ne gerai eina pas mus todėl, kad trūksta gėrybiškų vadovų [ne geriausi dvasiškai ir svietiški vadovai nieko gero neuveiks, jeigu žmonės jų mokymui ir nurodymui ne pilnūs]. Juk ne tiek vadovams kiek žmonėms, ant jų patvė mudos, reikalingi darbai. R.d.] Dabar vienos turime dvasišką vadovą, bet gero visgi pas mus nėra; galima sakyti, kad nuo pribuvimo kunigo Šeštoko pas mus dar labiau praplatinamo nesutikimai ir vaidai, o argi daug galima nuveikti ten, kur nėra vienybės, kur vieni grūstuoja, ką kiti stengiasi nuveikti? Atkakės pas mus kun. Šeštokas savo pamokiniams nesutikimas padidino, suindydams vietos ant kito. Argi ištikro mūsų kunigai kitokios užduoties neturi, kaip vien sėti nesutikimus ir piudyti brolius su broliais? Ne koks tai būtų pašaukimas, jeigu tuom apsiribuoję mūsų dvasiškų vadovų pareigos!

Mūsų kunigėlis per pamokslą

išniekino tautišką Lietuvos Sunę Dr-ę, liepė lietuviams prie jos nesirasti, bet ralytiesi prie Šv. Laurino Dr-tės [klausymas prigulėjimo prie draugų ne po kunigų priežiūra, tai asabiškas žmonių reikalas. Daleidžiant kunigams kištis ne į jų reikalus, jie gali nužengti tiep toli, kad varys vaikus vesti vien kunigų gaspadiškos, o vedimą kitokių apšauks už bedievystę. R.d.] Argi įstaba, jeigu toki pamokslai neįsduoda gėrų vaisių, o geresnių pamokslų, mat, mūsų kunigai pasakytų nie, moty: prie geresnių mat reikia prisirengti, šiek tiek laiko pašvesti, o to kunigėliai ne mēgstą, todėl ir pliauška bažnyčiose, ką seile į nasrus atgaben, kad tik formą išpildyti, visai nesirūpinami ar iš to bus nauda, ar ne nauda; ne nauda, juk ne kunigams bus, tik žmonėms!

Atsiranda čia vis daugiau lietuviskų vertelių: vienas dirba dešras, vienas pieną, o 3 anglis valžioja, bet musikiškai velija piktas sav svetimtaučius, sako, buk svetimaučiai teisingesni, duoda geresnę mięra, arba geresnį tavorą. Mat žmonėlis ne supranta, tai švietimtaučiai nuo lietuvių lobį sau krauja, o mes vis vargstame. Argi ne laikas mūsų susiprasti, argi ne laikas suprasti mums mūsų pareigas kaip lietuvių, kaip brolių, vaikų vienos motinos Lietuvos. Armonas.

Iš East St. Louis, Ill.

Ant nupirkimo knygų esantiems nelaisvę Japonijai lietuviams kareiviams čianykščiai lietuviams: Pranciškus Pauliukonis, Petronė Milvidienė, Katarina Sakalienė ir Mikolas Rosimas suėjo po 25c. taigi iš viso 10 dol. Pinigus siunčiame į „Lietuvos“ redakciją. Atsirado vienog priešingų aukavimų, kurie keikė, kaip mokojo, užmąnytojus. Tie mat nežino, kad esanti Japonijai mūsų broliai ne iš savo noro pateko į nelaisvę; gelbėti gi tokius liepia ir tikėjimo mokslas.

Fr. Pauliukonis.

Iš Edgemont, Ill.

8 d. lapkričio rado ant vėžių elektriško geležinkelio East St. Louis Suburban Railroad kuną jauno vaikiną; vardas jo Jonas Gedvilas, 23 metų, paėjo iš Ervilko parap., Raseinių pav., Kauno gub., turi daug pažįstamų E. St. Louise ir Chicago. Velionis buvo dar nevedęs, dirbo anglų kastyne E. Edgemonte, nes ten gyvena keli lietuvių. Palaidotas ant katalikiškų kapinių.

Laumės Vaikas.

Šeštasis visų kraštų socialistų kongresas.

I.

Tai jau ir pralėkė tas visų kraštų socialistų kongresas Amsterdamo. Amerikos lietuvių darbininkai per porą metų rūpinosi nusiųsti į kongresą savo atstovą, bet nepavyko jiems; Lietuvių Socialdemokratų Partija, veikianti Didžiojoje Lietuvoje, teip pat kalbėjo apie tai, bet ir nieko įstengė padaryti. Tuo tarpu, kaip dabar pasirodė, tame kongrese puikiai galėjo dalyvauti ir lietuvių darbininkų atstovai.

Prieš patį kongresą 13 rugpjūčio buvo Internacijonalizmo Socialistų Biuro susirinkimas, kuriame tarp kito ko buvo apsvaistinėjama, kas gali dalyvauti kongrese, ir perkratytas, kas į jį atvyko. Biuro nutarė, kad kongrese gali turėti balsą visų tautų kūrėjų, kurie nekurį būvusių viešpatyčių atstovai; teip pat turėti balsą ir kurių-nėkurį istoriškų sryčių atstovai, kaip antai: Lenkijos, Bohemijos [Čekų]; gali turėti savo atstovus ir toki kraštai, į kuriuos galima žiūrėti kaip į atskiras viešpatystes, kaip antai: Finai, Australija. Kiekvienas toksai pripažintasis kraštas turėtų du balsus, kuriuodu priklauso stipriausios to krašto partijos; teip pat po du balsus jeina į Internacijonalizkajai Socialistų Biurą.

Dabar Maskilijos viešpatystėje yra pripažintu du balsus lenkam: Lenky Socialistų Partijai [P. P. S.] ir teip vadinamajam Lenkijos ir Lietuvos Socialdemokratų Partijai; teip pat pripažinta du balsus finams ir, žinoma, maskoliams; pas maskolius vieną balsą turi teip vadinama Maskilijos viešpatystės Darbininkų Socialdemokratų Partija, o antrą balsą dabar gauna Maskilijos Socialistų Revoliucionierių Partija. Kitų vėikiančių Maskilijos viešpatystėje partijų atstovai teip pat gali dalyvauti kongrese, tik jie turi prisidėti prie vienos iš vėriųjų į Socialistų Bilzo partijos: teip ir padarė atvykusieji ant šito kongreso latvių ir ukrainių atstovai; latvių atstovas prisidėjo prie Maskilijos Socialistų Revoliucionierių, o ukrainių — prie maskilų socialdemokratų.

Iš viso iš Maskilijos viešpatystės šitame kongrese dalyvavo: 12 Maskilų Socialistų Revoliucio-

nierių Partijos atstovų, 7 teip vadinamos Maskilijos viešpatystės Darbininkų Socialdemokratų Partijos atstovai, 8 srydų darbininkų [Bundo], 1 — Latvių Socialdemokratų Partijos, 1 — Revoliucionierius Ukrainijai Partijos; be to, kaip augščiau buvo sakyta, da buvo po kelis įvairių lenkų socialistų partijų atstovus, buvo ir finų darbininkų atstovai. Šių atstovų eilėse būtų galėjęs vietą sau rasti ir Lietuvių Socialdemokratų Partijos atstovas, tik ji neturėjo ko ten nusiųsti, o su daktoru Šliupu visiškai nebendė susiprasti. Pagaliau, pagal biuro nutarimą, Lietuva, kaip buvusi viešpatystė, arba kaip istoriška srytis, gali įstengti tiesą turėti ten ir visiškai atskirus savo atstovus; šit kad mums būtų pripažinta šita tiesa, reikia kad ištikrųj išbujojut pas mus darbininkų judėjimas, o tuo tarpu dabar jis teslenka pirmyn želvės žingsniu.

II.

Dabar da pridursiu porą žodžių apie patį kongresą. Tai buvo šeštasis visų kraštų socialistų kongresas. Jame pirmą kartą buvo susirinkę iš visų penkių pasaulės kraštų socialistų atstovai: daugiausiai buvo iš Europos, bet buvo ir iš Amerikos, Afrikos, Azijos ir Australijos. Maskilijos ir Japonija karė negalėjo suardyti šitos iškilmingos susipratę visų kraštų darbininkų brolystės, ir kongrese dalyvavo kaip Maskilijos viešpatystės socialistų atstovai, teip ir Japonijos. Per pirmąjį kongresą susirinkimą tam tyčia į pirmąją pagelbininkus tapo išrinktas maskilų socialdemokratų atstovai — Plechanov ir japonų — Katajama; ir juodu viešai pasakė, kad kaip Maskilijos, teip ir Japonijos proletarijatu yra visai nereikalinga ta karė, kad jos užsimanė vienas ir antros pusės ponai-pinguočiai.

Visų kraštų piniguočiai tik tykoja, kaip sau kokį riebėsnį kėsnį nuo kito ištraukti, kaip pasinaudoti kito silpnumu; vieni už kitą bėga visos pasaulės piniguočiai, įkeikdami sau da didesnių turtų, naujų savo tavorams rinkų ir pigesnių darbininkų rinkų. Tik kovoje su susipratę darbininkais jie visi susijungia, paduoda sau ranką kaip Maskilijos, teip ir Vokietijos, Prancūzijos ir Amerikos piniguočiai. Teip pat paduoda vieni antriems savo puslėtį ranką ir susipratę darbininkai kovai su savo didžiausiais priešininkais — piniguočiais, kurie visur yra vienedi. Ir šitas kongresas da iškilmingiau apreiškė tą darbininkų brolystę, da balsiau sušuko: „Visų kraštų darbininkai, eikite išvien!“ Aiškiausiai tai pasirodė nutarime apie pirmosios gegužės šventimą.

Pirmoji gegužės šventė jau buvo nutarta Paryžiuje 1889 metų kongrese; tas nutarimas paskui buvo patvirtintas 1891 metuose Brukselėje [Belgijoje], 1893m. — Zuriče [Šveicarijoje] ir 1900 — vėl Paryžiuje. Dabar pirmoji gegužės jau yra šventima susipratę darbininkų visose pasaulėse, tik kai-kur ji apvaikštinėjama ne 1-ąją gegužę, o pirmutinį gegužės mėnesio ar teip kokį šventadienį. Amsterdamo kongresas nutarė, kad butinai būtų visur švenčiama vieną dieną — pirmąją gegužę. Geriausia apvaikštinėt šventę, tai atsisakius tą dieną nuo darbo. Tą dieną visos pasaulės darbininkai turi visiems parodyti, kad jų judėjimas ir reikalavimai yra visur vienedi, turi reikalauti atstuojamų darbo adynų, jų senatvės ir darbo apsergėjimo, kurių išnaikinimo ir kitų savo klišos reikalavimų.

Visai atskirą nutarimą pašventė kongresas darbininkų apsergėjimui. Jie dirba dieną ir naktį, lieja kruviną prakaitą ir vos pusbdžiait tegali išmirti. Jų darbo vaisiai plaukia į budginius ponų-pinguočių kišenių. Nevenias iš jų, susilaukęs senatvės arba kokios nelaimės ar nesveikatos ištiktas, turi badu dvesti; pabrūkintas, pas kurį jis savo sveikatą yra padėjęs, visiškai nesirūpina jo likimu; išbūlęs jis o paskutinius syvus kapitalistas numeta į jį patvorių žūnims eiti, kaip jam nebereikalingą daigtą. Užtai kongresas nutarė, kad darbininkų partijos visur turi rūpintis, kad geriau būtų apžiūretos darbo sąlygos ir kad visi darbininkai būtų apsergęti nuo įvairių nelaimingų atsitikimų, ligos, senatvės ir bedarbės, tai yra, kad atsitiktus, jie patys arba jų šeimos gautų pašalpą; ir tą pašalpą turi būti ne iš darbininkų alų ištraukima, o daroma viešpatystės pinigais; be to šitas darbininkų apsergėjimas turi būti pačių darbininkų rankose, ir turi būti lygiai apsergiami kaip vietiniai darbininkai, teip ir ateiviai.

Iš to kongreso nutarimų, kurie gali labiau interesusoti „Lietuvos“ skaitytojus, da tokius paminėsiu: kongresas priešinasi kokiems už grobriams ir išnaudojimams sveikatos kraštų, protestuoja prieš maskilų su japonais karę, prieš anglų jungą Indijoje [Azijoje], prieš tokių biurų valdžios ir ponų-pinguočių pasielgimą su straikuo-

jančiais darbininkais Kolorado [Amerikoje]; jis patvirtino, kad reikia kovot už lygias su vyrais moterims tiesias per rinkimus, ir, pagaliau, karštai pasveikino visų Maskilijos viešpatystės tautų proletariją, teip sunkiai kovojantį su caro ir ponų-pinguočių jungu.

V. Kapsukas.

Visosvietinė paroda St. Louise.

IV.

Amerikoniškame parodos skyriuje yra keletas svarbių išradimų, nors jie ne amerikoniški išraišti. Prie svarbiausių reikia prisikaityti įtaisymą bevieliniu telegrafu. Nuo parodos placiausis stūtinėjama telegramas, bet jie neina nė iki Chicago nuo St. Louis vos galima juos persiųsti iki Springfieldui.

Ant parodos turėjo atsibuti ir galinčių lėkti prieš vėją orlaivų lenktynės, bet iš lenktynių niekas neišėjo, svetimų konkurentų ne buvo, kadangi atstūstą iš Paryžiaus orlaivį Santos Dumanto nežinia kas supiaustė teip, kad jį reikėjo siųsti ant pataisymo atgal į Paryžių. Vietiniai gi išradėjai ant parodos ne atgabend nieko tokio, su kuom galima būtų stoti į lenktynes. Rods laikraščiai kėlė į padangas da amerikoniškų išradėjų orlaivų, garsino, buk jie galutinai išbūlo orlaivystės klausymą, o vieną išradėjų buk net japoniečiai pakvietė padėti sumušti maskolius.

Iš tikro vienos tie išradimai pasirodė menkes vertės. Ant bandavonių vieno orlaivio, išrasto kokio ten Bembow susirinko apie tukstantis žmonių, kurie už pamatų bandavonių gana brangiai turėjo užmokėti. Orlaivis vienog pasikėlė vos ant 20 pėdų ir nuopulė; lekti visai ne norėjo.

Verta pamatyti yra Filipinų dalis. Čia yra paroda Filipinų mokyklų, visoki čia būvųjų padirbtų daiktai, daug cigarų. Zingėdžiausia gi dalis yra girininkystės: čia yra dideli stalai iš vienos lentos padirbti, yra lentos turinčios dviejų žmonių augščio plotį. Už atskirą užmokesį galima pamatyti tulas nuožmias filipinų salų tautas, kurias vienog visokiais kvaisiais klausymais lankytojai demoralizuoja. Yra ten dar be šauktų valganti igorčiai, nuogi, apsieiniai be drabužių, yra ir jau truputį augščiau stovinti negritai, bet ant tiek jau susiamekanizavę, kad moka angliškai nuo lankytojų prašyti nikelių arba cigarų, už mažmožius, kitur gaunamus už kvortelę, užspirašo doliarį. Filipinškojo darly yra liliupat [mažyčiai] brolis ir sesuo. Neseniai „Saulė“, nežinia iš kur pasėmus, pagarsino juos už reprezentantus liliuputų, nyktukų tautos. Tuom tarpu jie paeina iš vienos šeimos ir joje kiti yra normališko didumo. Apie tai ant parodos jau aiškina.

Vertos pamatyti, turinčios atskirą triobą ir indijonų mokyklos. Galvijų dalis ant parodos gana didelė, tik galvijus tankiai maino. Pankščių dalis užima ne didelį plotą. Europoje net ant vietinių parodų galima matyt daugiau pankščių.

Ant parodos yra visokių psilinksminių, bet už jėimą reikia skryium mokit; be užmokesio galima matyt įtaisais gelbėjimo skėstančių. Tas vertas pamatyti.

Už atskirą užmokesį galima matyti perstatymą paskutiniųjų būry su anglijonais. Tas viengro liudnā dar spūdi. Tautų nelaimės, nužudymas laisvės ne tinka perstatymui už pinigų, o to garsus būry vadovai Cronje ir Viljoen ne norėjo suprasti.

Už pinigų galima atlankyti Jeozolimą, matyti jo uylčias, kopiją bažnyčios Christaus grabo.

Iš geresnių tokių įtaisų už atskirą mokesį reikia paminėti: sutvėrimą pasaulės, užliejamą Galvestono ir laukinių žverų auginycios Hagenbečko iš Hamburgo cirko.

Kiti dalykai jau mažesnės vertės.

Drąsa.

Parašė Heintze Towate.

Šiltas, kvepiantis liepos vakaras. Ant mėlynio dangaus kur ne kur balti plunksniniai debesys su mėsvais kraštais; vakaruose dangus žiba visoms parvos Laumės juostos, o rytuose į dengia reta migla.

Sode palengva eina dvi žmogystės teip arti viena kitos, jog kartais rodo, lygi kad susidurtų alku-nėms.

Iš augalatos ir plačių pečių, ji — laiba, siaurų pečių, tamsiai geltonų plaukų, kurie rodo aukišniais prie tamsių jos drabužių.

Rankose laikė ji kelis kvepiančius rožių žiedus, kuriuos jis jau nuskynė darže; ji tankiai pakelia tą kvietkų pundelį prie veido, uosto kvepiančius žiedus, bailiai žiūrdama iš savo sandraugos.

Jiedu eina tylėdamas. Jiedu ne turi ką viems kitam sakyti žodžiais. Siauras upelis vingiuoja darže visokiais vingiais; vanduo tykiai

plekšnojia į krantą ties augštais iškilumais lėndrėms. Per upelį eina siauras tiltukas. Ji lengvai pasirėmė ant jo silpnų rėmų ir žiūrėjo į vandenį, kuris raitais bėga tolyn; ji metė vieną rožę į vandenį ir žiūrėjo, kaip jis nėsia vis tolyn, ko suvisu ne prapuola. Bet jos mislys yra toli nuo vandens tekėjimo ir nuo skėstančių rožių.

— Ona — kalba jis tykiai ir pasilenkia prie jos, — Ona, jus sapnuoja?

— Ne apie laimę, mano drauge. Pakelva galvą, lyg norėdama nuo jos ką ten nupurtyti.

— Ar negalite man pasakyti — kalba jis toliau — apie ką jus mislijo, ar apie laimę?

— Ir linguoja galvą.

— Ne apie laimę, mano drauge. Bet jus tiesa: apie laimę galima tik sapnuoti. Mes niekada, negalime ją rasti, ji — sapnas, kuris nyksta prieš veidą gyvenimo.

— Bet, Ona, kaip jus galite teip kalbėti. Argi jus ne laimės vaikas?

— Ji žiūri į jį ir šypsosi.

— Lums teip rodo?

— Teip, Ona, ir aš tai žinau. Argi jus ne turite visko, ko tik žmogus gali reikauti ir geisti, visko, kas gali duoti užganėdini-

mą ir yra laimės pamatu? Tas, ką jus kalbate, vieni sapnai, kurie negali įstengti į jį išmintingą galvą, mislys, kurios teip be ženklo išnyks, kaip debesų šėšelis bėgančias per dirvas.

— Kaip išmintingai jus kalbate...

— Aš meldžiu jus, Ona, be juoko, ypač dabar. Argi jus ne myli vis?

— Jus giriate manę mano mėsias.

— O, nei! Man nėra reikalo daugiau apie tai kalbėti. Argi jus nežinote, argi jus niekada ne jau-tėte, kad aš jums atsidavęs su dvasia ir kunu, kad aš jus myliu visoms mano mislėmis?

— Jis nutilo ir paėmė ją už rankos.

— Ji ne krutejo, davė jam paimti ranką, bet pirštai gulėjo šalti jo karšto rankos.

— Ji žiūrėjo į tekantį vandenį ir rodoš nieko ne girdejo iš to visko, ką kalbėjo jai tasai vyriškis drebantiu balsu.

— Tik vieną kartą pirštai jos sudrebėjo jo rankoje. Tasyk jis pasilenkė prie jos, kaip norėdams prikišti lupoms prie jos veido, ir paklausė:

— Ona, argi jus to nežinote?

— Ji truputį pakėlė galvą ir vos matomas nusilypsojimas perbėgo per veidą kaip juokas iš jos pačios. Ji davėsi jam prisitraukti prie savęs, bučiuoti užmerktas akis ir pusiau atidarytas lūpas, kurios vienog buvo teip šaltos, bet nesigynė nuo bučiavimo.

— Jis navedė ją, nužudžius savo norus prie suolelio stovinčio pas upelį po plačią išsikerėjusią aržuolą. Netrukdomas jos, jis kairiai melsdamas, pradėjo kalbėti apie savo meilę tai karštai, tai minkštai, lyspodamams į pagėidimas, ko ne apvaldė visos dvasios. Jis ant galo nutilo ir tik tasyk buvo girdeš, kaip ji sunkiai ir greitai kvepavo ir kaip jos gulinti ant kelių pirštai, drebėdami, skabė rožės lape-lius, nepaisydami ant akstinų judi-rum.

— Miegantis paukštis sukrutėjo krumuose, vanduo upely įplekeno į krantą, naktis su tykuma ir vienedumu apėmė visą sodą.

— Ona, ar ne gali man nieko pasakyti?

— Ji palengva su ranka pabraukė per plaukus, patrynė akis; paskui umai išsitiesė, kaip greitai ką ten nusprendusi. Kada gi ji prakalbėjo, ant veido pasirodė rustumas, balsas skambėjo aštriau negu paprastai.

— Tau rodo, kad aš laimės vaikas, o nežinau, kad aš laimę ant visados nužudžiau. Tu kalbi, jog man myli. Ar reikia man duoti atsakymą ant tavo klausymų, ar galiu jį duoti? ... Ne! Bet pirmą aš tau turiu duoti kitokį atsakymą, kokių, kokio tu ne laukiai.

— Tu myli manę ir be abejonės nori, kad aš bučiuo tav moteris. Mielas drauge, tu prigavai savę teip, kaip aš tavę. Ne žiūrėk ant manęs teip, ne sunkyk man teip to, ką aš tau turiu pasakyti — aš ne galiu būti tavo patį todėl, kad man viengrą rodoš, jog myliu, ir štai... —

— Ona!

— Jis atėmė nuo jos savo ranką ir žiūrėjo teip, kaip kai jį kalbėtų neprotuojus žodžius.

— Ne, aš negalėju tavę apgaudinėti, aš turėju tau pasakyti tą, ne žiūrėk į manę teip — viskas teip, kaip aš tau pasakiau aš negaliu būti tavo patį, klausyk, niekadosi... Laimė, kokią tau rodoš, kad aš turiu, aš nužudžiau... Leiskite man eiti.

— Ji palengva, sunkiai pakijo, negalėdama išarti nė žodžio. Ji nežinojo, ką jai pasakyti. Ji stovėjo prie kais į visą mėnulio apšviesta, kurio šviesa ant žemės atmušė visą jos paveiklį.

— Ta matai, mudu viens kitam praužę. Ar po tam, ką pasakiau,

pražus ir tavo man prilankumas, aš nežinau ir ne noriu apie tai žinoti. Eik, eik, ir jeigu kada pas mane ateisi, ateikie draugu. Aš su baime laukiau tos valandos jau nuo kelių sanvačių ir žinojau, kad ji ateis, žinojau teipgi, kad tasyk ateis galas mano laimės. Sudiev ir ateiskie man, jeigu gali! ...

— Ona — suvaitojė jis — Ona. — Mano nelaimingas drauge! ...

Ant valandėlis jis prisispaudė prie jos, ji stovėjo kaip sustingusi, be krutėjimo; jis gi palengva, kaip negalėdamas nieko nuspręsti, paliko ją ir nuėjo, nuėjo teip, kaip ji jo meldė.

— Ji šio palengva nakties tykumu per medinį tiltą, sukalta iš lentų ir prapuolė už krumo.

— Ji žiūrėjo paskui ir žinojo, kad tai galas.

Dabar viskas pabaigta, viskas! Ta laimė nuo jos pabėgo.

Rožės išsprudo iš rankų ir nuopulė į vandenį, kurs palengva tekėjo po jos kojų.

— Valandėl rožės plaukė ant vilnių ir prapuolė.

— Ji neturėjo drąsos, todėl pasitraukė be kovos.

— Jo meilė buvo per silpna.

— Ji nuėjo, bet jeigu ir sugrįžtų, viskas jau pabaigta ant visados.

— Ji sėdo ant suolo ir pradėjo verk-ti, karčiai apgalėdama, kad teip kvailai įtikėjo jo meilei.

— Jis ne turėjo pakaktinai drąsos!

Isz visur.

Londono laikraštis „Daily Telegraph“ praneša apie sekantį atsitikimą, rodantį menką doriską vertę net augščiausių maskilų uždėdinių. Neseniai Maskvos jeneral-gubernatorius, caro dėdė kunigaikštis Sergius sulaukė turtingos Maskvos prekęs ir kalbino juos dėti aukas ant karės reikalų. Garsus milijonierius Morozov at-sakė, jog privatiški aukautojai reikalauja komitetuose savo reprezentuoti, kadangi neuzsitiki urėd-ninkams. Toliau pasakė, jog pau-kavęs Raudonojo Kryžiaus draugystei drabužių už milijoną rublių, o paskui persitikiręs, kad daug ty drabužių yra pas Maskvos per-kūpius ir kromuose. Tokį išei-tarimą caro dėdė palaikė už įdei-mą rando ir prisakė Morozovui iš-sineškinti tuojau iš Maskvos. Morozov uždarė visas savo dirbtu-ves ir 65000 darbininkų atsirado be darbo. Tų alkstančių minų pabugų randas ir kunigaikštis tu-rėjo perprašyti Morozovą.

Speciališkais tirinėtojas, išsiųs-prie peržiūrėjimo karikos lai-čios. Ji davėsi jam prisitraukti prie savęs, bučiuoti užmerkt

Paejimas organizsko svieto.

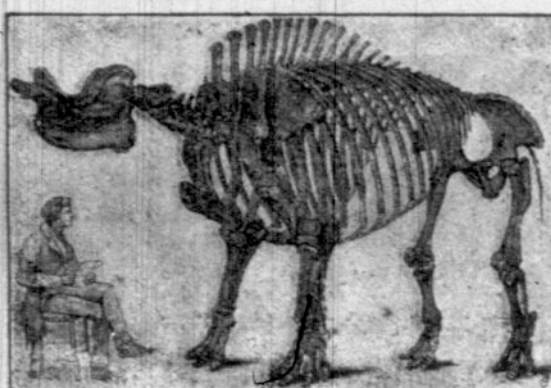
Pagal Bittneri.

Be abejonės ant sausumų tuose laikuose, kaip ir dabar, viešpatavo jau žindanti žvėrys; vandenys gi ponais buvo milžiniški krokodilai, neturinti galingsių priešpinių. Žindančių žvėrių jau taisyk buvo dikta giminių ir atmainų, nors ir ne taip daug kaip dabar. Krokodilai tų laikų buvo kuo geriausiai prisitaikę prie gyvenimo vandenys — todėl tai jie užsiliko iki šiai dienai, neišnyko nuo žemės paviršiaus taip, kaip išnyko daugelis kitų mišinių, tvirtų, didelių, bet ne gerai pritaikytų prie gyvenimo saulės ir vėjo. Ir tvirtiausios sausumų sutvėrimas negalėjo pasipriešinti milžiniškiems tų laikų krokodilams. Jie mito žuvims, bet neaplenkė ir prisitaikusių prie vandens atsigerių žindančių žvėrių: iš krokodilų antai milžiniškas *ramphosuch* turėjo tokias dideles pajėgas, kad galėjo lengvai į vandenį įtraukti didžiausius tų laikų sausumų žvėris — mastodontus.

Brontornis kovoje su dinosauru. Augstai parodytas phororhacos.

Žvėrių tuose laikuose buvo daug, todėl negalima užsiminti aprašinėjimu kiekvieno iš jų, negalima jau nei vardų visų sutvėrimų paminėti, kadangi jų buvo tūkstančiai. Paminėsime vien, kad su mažu išemimu, gyvena to periodo jungė savių ypatybes kelių visai skirtingų giminių, buvo, teip sakant, pereinančios formos, iš kokių, laikui bėgant, išsivystė kelios visai atskiros šiuolaikinės giminės. Teip, pavyzdžiui, *paleotherius* buvo pradžioje šios dienos tapyrų, gyvenančių vidurinėje Amerikoje, teipogi arkliai, rinocerai arba nosaragai, jis užėmė vidurį tarp šitų žvėrių ir iš jo jie visi išsivystė, tik žinoma, darėsi labai palengva, kol iš jo ant galo užgimė: arkliai, tapyras ir rinocerai; anaplotherius ir antriotherius nu-

Skeletas Brontopos.

gė savių ypatybes hypopotamų arba upinių arklų, arklų, kiaučių ir rinocerų arba nosaragų; *amphitherius* buvo pradžioje šunų ir meškų, iš kurio ir išsivystė abudu šios dienos žvėrys prigulinti jau prie visai skirtingų giminių: faecados turėjo ypatybes ir nagus žvėrių ir beždžionių, iš jų išsivystė šie laikų teip vienai, kaip ir kiti šios dienos žvėrys: sivatherius jungė savių ypatybes žirafų ir antilopų, bet pats buvo milžiniško didumo; iš jo išsivystė lygiai didelės žirafos, baigiančios jau nykti ant žemės, kaip ir mažos antilopos, nedidesnės už stirus.

Iš tų laikų storadžių sutvėrimų paminėsime dinotherius, galva kurių, su žirastomis iltimis ir triuba, turėjo keturias pėdas ilgio ir tris pločio; mastodontus panašius šios dienos sloniū, bet už juos didesnius, tulos jų atmainos turėjo po dvi poras ilgų ilčių: *senia sloanus* (*elephas ganosa*) turėjo galvą su iltimis 14 pėdų ilgio.

Reikia dar priversti čia du specialius amerikoniškus sutvėrimus: *dinocera* ir *uintatheria*, kurie užėmė tarpą tarp naguočių žvėrių ir slonių, iš kurių išsivystė, matyt, žvėrys slonių veislės ir naguočiai. Šiandien Amerikoje slonių nėra, bet kaip rodo randamos žemės sluogsninės liekanos, seniai jie ir čia gyveno, tik pasukę išnyko. Dinocera ir uintatheria buvo tokio didumo kaip šios dienos sloniai, o iš buvo gyvenimo, papročių ir menko proto panašūs buvo ir rinocerai arba nosaragai. Ant žvėriūnų žando jie turėjo po porą drūtų ir didelių ilčių, o ant galvos buvo net šeši ragai, taigi tris poras. Triubos jie neturėjo, ant kojų viršūnių buvo penkios kietos ir drutos nagos.

Trečiaeilinėmis periodais gyveno jau ant žemės ne tik rankasparsės ir lemūnės, bet ir panašios į žmogų beždžionės, panašios į gibbonus — tai teip praminti driopitai. Antroje pusėje to periodo gyveno ant žemės *brontornis* *rabustus* su trumpa triuba ir ilga uodega ir viena pora ragų: didumo tas žvėris buvo tokio kaip sloniai. Daug faktų rodo, kad tame laike ant žemės gyveno jau ir žmogus, bet jis stovėjo dar ant labai žemo laipsnio savo išsivystymė, neatsižymėjo ir didelių protų.

Paukščių tuose laikuose teipgi jau netruko, jų buvo nemažai veislių ir atmainų, didelių ir mažų. Iš jų paminėsime du ypaci atsivysčiusius savo didumu, gyvenusiu pietinėje Amerikoje, ypač gi Patagonijoje: buvo tai *brontornis* ir *phororhacos*. Pirminis turėjo 5 pėdas ilgio, o 13 pėdas aukščio, o su galva ir kaklu daug daugiau. Buvo tai, turbut, didžiausias iš kada nors ant žemės gyvenusių paukščių, neišskiriant ir milžiniškos *epornio*, kuris atsirado ant žemės jau ketvirtaeilinėmis periodais. Didensius bet už brontornį paukščius iki šiol nesurado niekur žemės žievės sluogsnuose.

Teip išrodė organiška gyvybė ant žemės laikuose trečiaeilinio periodo. Žemės klimatas tame periode buvo šiltesnis negu dabar ir aplinkybės išsivystymui gyvybės buvo kuo atskančiausios.

Brontornis kovoje su dinosauru. Augstai parodytas phororhacos.

Bet tas laimingas, teip sakant, rojūnis laiko periodas traukėsi ne ilgai. Ir pirmą kartą sanlygos ant žemės keitėsi: jos buvo tai atsakančios vystymuisi gyvybės ir jose gauta skubiosi tverti naujas formas, tai vėl mažiau atsakančios tokiu naujų formų besitvėrimui ir jom viešpatavanti, gamtos darbas buvo apsispykęs: ne sykį jau ant žemės po karščių užstojo šaltesnis oras. Viešpatavanti ant žemės rojūnės sanlygos laikuose trečiaeilinio periodo užstojo vėl liudnesni laikai: dangus vėl užsidengė tirštais debesimis, kurie užlengė saulę. Užstojo šalčiai, žiema, kuri traukėsi ne vienus metus, bet per istisus šimtmečius. Užstojo šalčiai, kurių ženklus mes, ant imėtytų ant laukų akmenų galime rasti net mūsų tėvynėje Lietuvoje. Alpių kalnų viršūnės užlengė niekada nenutirpstančio sniego eilės, kurios nusileido žemyn ir užėmė visas terpalnes ir kalnų slėnius. Šveicarija, Vokietija ir Lietuva teip buvo ledų užlengtos, kaip šiandien sala Grenlandija; į jūras tekėjo upės ne skyto vandens, bet kieto ledo. Teip dabar yra šiaurinėje Grenlandijos dalyje.

Pabaigę trečiaeilinio periodo, užstojo šalčiams, vidurinėje Europoje išnyksta net toki pakėniantis šaltis augmenys kaip laurai ir mirtos, kurios ir dabar išlaiko žiemą Anglijoje; iš gyvųjų nematyt jau dinotherių. Rinocerai arba nosaragai, hypopotamai arba upiniai arkliai ir kiti tų laikų milžiniai, ant apsisangojimo nuo šalčio, gauna ilgus plaukus; šalčiai vis didinasi ir didinasi. Vietoj negalingių pakėsti šalčio žvėrių atsirado kiti. Iš draskančių žvėrių tuose šaltuose laikuose atsirado baisūs *mechirodus*, turintys išriestus kaip kardas dantis ir dėl to praminti kardinių tigrų.

io. Ledinė epoka. Ketvirtaeilinis periodas.

Vėl užstojo po linksmų šitų laikų liudni, šalti, neprilankus tverimais naujų gyvųjų ir augmenų formų. Gama viengonė parenė viską ant priėmimo užtemisio augausiausių tarp gyvųjų virbalų — žmogaus, pralenkusio kitus savo protu; jo liekanų bent iki šiol pirmą niekur nepatiko, taigi reikia manyti, kad nors žemės gyvenime perėjo gal milijonai metų, vieni gyvenai nyko, jų vietą atsidarė kiti, bet protingo viešpatio dar vis nebuvo, bet ant jo priėmimo gama jau parūpino atsakančias sanlygas. Laukus puosė jau puikus kvietų žiedai, giriose priso vaisinių medžių ir krūmų.

Taigi priėmimui žmogaus buvo jau viskas parengta, bet užstojo vėl liudni laikai, naktis ir šalčiai, dėl kurių žemė užsidengė ledo pluta ir tie šalčiai, suprantama, stabdė gamtos darbą prie tverimo naujų organiškių formų.

Rods vakarais kalnų viršūnės raudonuoja — bet tas raudonumas yra tik atsimušimo užtrauko juodais debesimis dangaus, per kurio prasimuša paskutiniai spinduliai besileidžiančios saulės — atsimušimo ant tolimo ledo ir sniego užklotų kalnų ir laukų, ant kurių vis toliau leidžiasi slenkanti nuo kalnų gletčeriai arba, geriau sakant, užalusių upės: ant galo nusileidžia ant žalių laukų ir juos užlengia kietas ledo ir sniego paklodė.

Nuo kalnų vėl slenkta debesys ir užlengia visą žemės išeidžiai. Kada iš tų tirštų debesų ant kalnų viršūnių puola sniegas, apakčioja puola smarkus lytus, bet nuo kalnų atėina sniego dargana ir ant galo laukus ir slėnius užima šaltis ir tamsa.

Ilgai ir šalta naktis istiesia savo rankas ant gražių, pirma žaliavusių, pilnų kvepiančių žiedų laukų. Užstoja lediniai laikai, beitraukę per daugybę šimtmečių. Priežasčių tų šalčių iki šiol ne įstengė priderančiai išaiškinti šios dienos mokslas.

Nuo ko pačią tie pasididimimai ir pasimazinimai šilumos, kas tiep didelę įtaką turi ant išsivystymo visokios gyvybės ant žemės ir atsakančio persikeitimo formų, išnykimo negalindis išaiškinti pasimazinusios arba pasididinusios šilumos?

Mes gerai žinome priežastis gimdiančias metų dalis ir persikeitimus oro visose metų dalyse, ant ko mes, išleptinti gamtos, sutvėrimai teip tankiai rugojame. Bet kokios priežastys galėjo pagimdyti besitraukiančius per istisus šimtmečius šalčius?

Tuli mokslinčiai bandė tą apsisieikimą aiškinti tuom, jog vidurinė žemės temperatūra nuolatai puola žemyn. Vidurinė žemės (Toliaus bus.)

Komiteto reikla.

Pagal p. Artojo paraginimą, tilpusį 34 nr. „Lietuvos“ ir 35 nr. „Vienybės“, idant busenčiame (1910) žmonių susikaityme lietuvių butų užrašomi atskirioji rubrikai, ir kad apie tai reikia laiku pasirūpinti, idant rengiant surašai blankas, jose būtų paskirta lietuviams vieta, kam pritarimas „Lietuviškas Politinis Klubas“ Waterbury, Conn., paskyrė V. Daukšį ir P. Mikolainį apdirbimui (turbūt parūpinimui blankose rubrikos) to reikalo, idant vėl neužrašytų lenkais, maskoliais ir vokiečiais, kaip praėjusį kartą.

Busenčios žmonių surašymas Suvenyose Valstijos vėl nusiduos 1910 metuose. Todėl apie tai jau dabar rūpintis yra dar per greitai; užteks, jeigu 1909 metų pradžioje bus pasidaruota, ir paskiaus, kada bus paskirti urėdinkai parengimi surašymo blankų ir kitų įstatymų.

Vienos toks parūpinimas atskirioji rubrikos surašy blankose priguli nuo lietuviškos visuomenės, o ne nuo dviejų ypų, kaip tiki Waterbury'o „Lietuv. Politinis Klubas“. Tam yra reikalingas komitetas, kuris reprezentuotų lietuvišką visuomenę dokumentais: liškai per susivienijimą visų klubų ir draugysčių be skirtumo į vieną lietuvišką organizaciją. Toks komitetas, turėdamas nuo visų klubų ir draugysčių nutarimus ir reikalavimus, teipgi skaitytų sanarių, nors 100000, galėtų pareikalauti dėdimo rubrikos į blankas lietuviams, kaip buvo praėjusiu surašymą įdėta lenkais, žydams ir kitoms tautos. Ieigu lietuviška visuomenė panorė išleisti savo vardą, susivienys, reikalauja, tai nėra abejonės, kad laimės. Pavienios ypatos, be pritarimo ir reikalavimo organizacijos, nieko neatsieks, nors ir geriausius faktus parodydys, kaip neatsiekt lietuviškos redakcijos 1900 metuose, išrodydamas lietuvių skirtumą ir reikalaujamas atskirios rubrikos. Surašymo žmonių viršininkas atsiškai lietuviškas, idant lietuvių pranešti lietuviams, idant atsakyti surašytojams reikalingus atsakymus. Redakcijos išaiškino lietuvių skirtumą viršininkams į pateiktą atkreipti ant to savo atydą, bet kaip nebuvo kam prisiūti ir paraginti, teip visi lietuvių likosi pasikaitais už lenkus, maskolius ir vokiečius. Taigi, nėnoredami vėl likti padauginimo svetimų skaitytų, susiragauzikuome, išrinkime komitetą ir pareikalaukime pripažinimo savo tiesų, o be abejonės mūsų reikalavimas taps išpildytas.

Apart to, mums yra reikalingas visuomeniškas komitetas, kuris dabot vėstų ir darbuotisi ant tautos naudos. Tokius kamietus tur visos tautos. Toks visuomeniškas komitetas, išrinktas nuo susivienijusių klubų ir draugysčių, garsintų svetimačių raštuose lietuvių darbus ir vergus, teipgi atmuštų visus užpuolimus lenkų, maskolių ir vokiečių, išrodytų jų niekdarystes, parodytų lietuvių tiesybę, kurie turėtų pripažinti mūsų egzistenciją ir tiesas. Toks komitetas būtų vadovu viso tautiško judėjimo, padalintų darbą, kurį susivieniję lengvai nuveiktume.

Kad tokio komiteto ir susivienymo mums reikia, rodo sekanti faktai: Užmanymas siųsti delegatą į terptautiską darbininkų kongresą Nyderlanduose, neįvyko todėl, jog nebuvo susivienijimo, nebuvo organizacijos, kuri būtų davusi delegatui palidijimą, nors visuomenė tam mirčiai pinigų sudėjo kelis šimtus. Politinistų kuopų yra per mažai, o S. L. A. ir S. L. N. nesutiko, ar nesuprato, duoti palidijimą ir tokiu būdu visas darbas liko be pasekmės.

Paskutiniame laike buvo tautų kongresas ant visavietinės parodos, St. Louise, kur suvažiavo visos tautos pasitautiniai. — Lietuviai ir šių progų po žonu esančių, prasnaukė. Nėra organizacijos, nėra komiteto, ner kam apie tai rūpintis, ir dėlto tapo praleista daug svarbių reikalų.

Taigi, norėdami savo darbus nuveikti, norėdami svetimačių pripažinimą įgyti, kas lietuvis, susivienykime.

P. Mikolainis.

V. Daukšys.

Iš Chicago, III.

Dr-tė Apšvietimo Brolis, laik savo priešmetinį susirinkimą, subatų, 1 d. spalio, 1904 m.

Terp Dr-tės reikalų buvo perskaitytas straipsnis tikėse No. 40 „Lietuvos“, kuri skamba sekančiai: „Draugystė Apšvietimo Brolis nutarė, kad kiekvienas jos sanarys aukautų po 2c. ant mėnesio. Piginai tie turi but apversti ant sūselpimo besimokinančios jaunumės auklėsimui moksluose. Su godonie vysia giera vienyditi dėl tamstu Draugistie Apšvietimo Brolis

Godotyna Draugistie „Aušros“. Dudamie mes Draugistie Apšvietimo Brolis Tamstomis žinotų jog mies nutarimė kožnas sanaris Tos Dra. A. B. paukauty po du centu ant mėnesio. Pagal duotas nog tamstu informacijos tai tie pinigai turies būti apšviestų ant pašelpes besimokinančios jaunumės auklėsimui moksluose. Su godonie vysia giera vienyditi dėl tamstu Draugistie Apšvietimo Brolis

Kad zinoti patilpusio „Lietuvos“ nėra melo, matyt tą tū iš liškio Dr-tės, rašyto Dr. Graičunui. Stai tas laikas:

Draugistie Apšvietimo Brolis. 5 d. sausio 1904 m.

Korespondencija. „Aušros“. Dudamie mes Draugistie Apšvietimo Brolis Tamstomis žinotų jog mies nutarimė kožnas sanaris Tos Dra. A. B. paukauty po du centu ant mėnesio. Pagal duotas nog tamstu informacijos tai tie pinigai turies būti apšviestų ant pašelpes besimokinančios jaunumės auklėsimui moksluose. Su godonie vysia giera vienyditi dėl tamstu Draugistie Apšvietimo Brolis

prez. Pietras Laukštis, protyklaivas Sietrie St. Radavici 75. W. 16 St Chicago III.

kitos draugystės seks mūsų pareikšl.

Prez. P. Jakštys, Prot. sek. St. Radavicia. Šitas straipsnis yra melagingas, nes dr-tė Apš. Br., nėj jos vyriausybė nežinojo, ir niekam nevelino, kad panašus raštas būtų talpinas į laikraštį. Šitas darbas buvo atliktas sekančiai: Spalių mėnesio, 1903 m. kada „Auš. Dr-tės“ viršininkai šaukė per privatiskų laiškus abelav visų tautiškių draugysčių delegatų susirinkima, (iš kožnos dr-tės po du) ant subatos vakaro 24-tos spalio, 1903 m., į sale L. Azuko, 3301 Auburn Ave., kas buvo apkalbėta kokių būdu lengviausiai būtų galima suslepti enančių į jaugtesnį mokslą lietuvišką jaunumeng.

Ant šio mitingo pribuvo po du delegatų iš kožnos tautiškos dr-tės (čia neturiu reikalą minėt vardus kitų tautiškių draugysčių), kuriems buvo aiškinta „Auš. Dr-tės“ miečiai, ir kaip juos galima būtų atsiesti; o toliaus, kas buvo kalbėta ir ko reikalavo, delegatai savo draugystės paaiškino.

Ant pirmo „Apšv. Brolis Dr-tės“ susirinkimo išdavė raportą praaiškinti, kad „Auš. Dr-tės“ praaiškino paselpos; tada mes nutarėme aukauti po 2c. ant mėnesio nuo kožno draugo, bet ne kitaip, kaip tik tada, jeigu „Auš. Dr-tės“ sutiks išduoti mus dr-tėi vardus tų ypų, kurioms pašelpa ant stipendija yra suteikiama; teipgi kad būtų daleista mūsų draugystės delegatams pributi ant kiekvieno „Auš. Dr-tės“ čvertinio susirinkimo pamatyti vardus ir praverdes stipendijantų ir tokių žinę davėme „Auš. Dr-tėi ant rašto, reikalaujanti nuo „Aušros“ atsakymo.

Toliaus gavome žinę, kad sutinka inleist mūsų delegatus ant mitnė mitingų, bet nedavė mūsų žinios, kada tie čvertiniai susirinkimai atsiubva, ir tokiu būdu mūsų paskirti centai liko pas mus. Gal p. Graičunas „Aušros“ prez. pasakys, kad „Aušros“ susirinkimai buvo ir yra garsinami „Lietuvosje“. Tas teisybė, bet nėra garstyta kurie susirinkimai čvertiniai o kurie paprastai. Mes duodami savo centus, neprivalome klausinėti kada laikote savo čvertinius susirinkimus: „Aušros“ privilavimas buvo duoti žinę, kada delegatai turi pributi dėl persitikrinimo teisybės. Dr. p. A. L. Graičunas „Aušros“ prez. išlaikė nuo spalio mėnesio praieitų metu iki spalio mėnesio iki metų nuo „Apšvietimo Brolis Dr-tės“ privatišką laišką, sunaudojo jį į laikraštį be Dr-tės Apšv. Br. žinios, ir dar padėjo parašą prezidento ir sekretoriaus. Todėl Dr-tė Apšv. Brolis ant laikyto savo priešmetinio susirinkimo nutarė užprotestuoti prieš tokią nedorą p. Graičuno pasielgimą ir išreikiam didele panieka, ir po daug atsikaskom savo centus aukauti ir prašom, kad daugiaus neklapatytumėt su savo korespondencijos ir prašymais pašelpos.

P. Jakštis, I. T. Globis. Kadangi Draugystė reikalauja, kad redakcija ne mainytų ir nekreiptų jos rašto, tai talpiname be taismo, teip kaip parašyta. Čia drauge priduriame, kad proteste priverstį iš „Lietuvos“ žinučių redakcija patalpino todėl, kad joje yra tik tas, kas buvo laikė Draugystės raštame. Laikškas ne turėjo pasargos, jog yra privatišką ir ne turi but garsinama. Laikškas su viešais reikalais, jeigu neturi pasargos, kad ne but garsinama, gal but už privatišką laikyti ir tokius gaves, turį tiesą viešai paraginti, nereikalauja melsti ypatiško daleidimo. Ne buvo laikė reikalavimo pravaržyti šelpimą, laikškas buvo tik tai, kas „Lietuvos“ paminėta.

Protestą talpiname, nors tikrai nėra pamato protestui. Iis keliems žmonėms užduoda tik bergždžių darbą, o naudos niekam, ypatingai draugystei ne gali atnešti, o laikraštį net per daug vietos užima.

„Aušros Dr-tės“ susirinkimai nesididina ant kvartalinių ir kitokių, buva tik susirinkimai, ant kurių tiek pavienios ypatos kaip ir draugysčių kontroleriai gali ateiti. Kad zinoti patilpusio „Lietuvos“ nėra melo, matyt tą tū iš liškio Dr-tės, rašyto Dr. Graičunui. Stai tas laikas:

Draugistie Apšvietimo Brolis. 5 d. sausio 1904 m.

Korespondencija. „Aušros“. Dudamie mes Draugistie Apšvietimo Brolis Tamstomis žinotų jog mies nutarimė kožnas sanaris Tos Dra. A. B. paukauty po du centu ant mėnesio. Pagal duotas nog tamstu informacijos tai tie pinigai turies būti apšviestų ant pašelpes besimokinančios jaunumės auklėsimui moksluose. Su godonie vysia giera vienyditi dėl tamstu Draugistie Apšvietimo Brolis

prez. Pietras Laukštis, protyklaivas Sietrie St. Radavici 75. W. 16 St Chicago III.

Taigi prieš ką tas ilgas protestas? Kame melas? Dabar gal „Aušra“ užsimans protestuoti prieš protestą. O kokia kam bus nauda iš bergždžių protestų, jeigu jais laikraštį prikimšti?

Mums rodosi geriausiai, jeigu ne nori, ne duoti ir tuom užbaigti viską. Galima buvo tiesiog nuo Dr. Graičuno išaiškino pareikalauti, kur tas pasirodė reikalingu.

Protestuokime ten kur reikia, ginčykimės už viešą naudą, bet saugokime tuščią protestų ir ginčų, kadangi toki niekam naudos ne atgabena.

Red.

Skubinkite!

Už dienos ar dviejų visos šifortės pabrangs, nes jau visos laivų kompanijos susitaikė ir dabar šifortę mokėti dvigubai, kurių šifortę dar galite pirkti gana pigiai. Pasiskubinkite!

A. OLŠEVSKIS, 924 33-rd St., Chicago, Ill.

Draugysčių Reikalai

Chicago. Dėte Saldžiausios Sirdies Jėzus, tuores savo baliu nedolę 20 lapkričio 1904 m. Freiheit Turner saleje, 3417 So. Halsted st. tarp 34 ir 35 pl. Dėte 430 val. po pietu. Išleis. Vyras su moteria 25c. Vias lietuvis ir lietuviškas širdies kviestas atstalyti.

(18-XI) Komitetas.

Didelis Desimtmėtinis Baitus! Draugystė Sv. Jurgio Kareivio, Elizabeth, N. J. parengė didelį baliu ant 23 d. lapkričio (Nov.) 1904 m. serenos vakare, Grand Army saleje, pm. 128 E. Jersey st. prasidės 6 val. vakare ir trauksis iki 6 val. ryto. Bus skanu gėrymų ir valgių — bulvių virtų, nuskustų, viastos keptos ir virtos kiaušienės. Muzikė kuoplikauskis šis visokius šokių. Tikietis vyrams 25c.; moterims ir mergaitėms dykai.

Vios kviestas kuoplikauskis su širdies.

Komitetas. Lietuviškas Piktikas.

Chicago. Tylabys Myletojo Draugystės tures savo piktika nedolę 2 d. illo. m. Bergmano darie, Riverside, ill. todėl medžia vis kit draugysčių toje dienoje nedaryti pikniku ne baliu, idant nekentų vienokitiems.

Komitetas. Didelis Baitus!

Draugystė Sv. Andriejaus New Britaine, Conn. alabus 24 d. lapkričio 1904 m. Turn zytelėje ant Arch gaves paršinkimimiai lietuvių padekavoms dienoje prasidės 2 val. po pietu ir trauksis iki 6 val. vakare; puiki muzika šis smagius šokių. Tikietis vyrams 25c.; moterims ir mergaitėms dykai.

Vios aplinkinis lietuvis nuosirdiai užkviestas suširinti.

Komitetas. Pajieszkolimai.

Pajieszkau savo pusseres Marjono Gedvilkos, po vyrui Staimtremis, gyvenusios apie Pittsburg. Brolis jos Jonas Gedvilka likosi užmestas Edgmane stryktorio, kam žingėdai dazintoti teraso adreus:

Frank Pakutinski, 2221 A. Missouri av., E. St. Louis, Ill.

Pajieszkau savo svergerio Stanislovo Anelio, Tyjavenau pav. Papusines sods, do mėnesiai kaip kas lietuvis, kaip rodoji turėto atstalyti in Chicago. Turis prie jo svarbu reikala. Jis pais ar kas kitas teikis duoti žinę ant adreus:

J. Jasinskis, 1075 Biss Island av., Chicago, Ill.

Pajieszkau savo svergerio Jurgio Valauckio, Kjanu gub., Raseiniu pav., Revu kaimo, pirmiaus gyveno Kenosha, Wis. Kaip rodosi ir dabar jis ten tebe gyvena. Jis pais ar kas kitas teikis duoti žinę ant adreus:

Isidor Macekalla, 1154 Oakley ave., Chicago, Ill.

Pajieszkau savo vyro Jono Kerucio, 14 meta kaip mase paliko Lietuvoje ir gyvena Amerikoje: jis yra Senapias pav. Antanavo kaimo, apšėdus telio, vidutinio ūgio, storas, tamsiai geltonai plaukais, sneka lenkiskai ir lietuviskai; 30 metų algai gyvening Spring Valley'je, (kas man apšėdus praneš gaus 85.00 dovano.

Antonina Kerutene, 520 N. Bier st., Kewanee, Ill. (28-XI)

Pajieszkau savo draugo Juozo Kalvickio, pirmiaus gyveno Morgentone o pakui persilele in Pittsburg, A., gyven 3 m. ir isvardavo in Indian Territory. Jis pais ar kas kitas teikis duoti žinę ant adreus:

Frank Sider, Brooklyn, N. Y.

Pajieszkau savo pusbrolio Juozo Grašo, pereija meta gyvenusio Lietuvoje, turis prie jo svarbu reikals. Jis pais ar kas kitas teikis duoti žinę ant adreus:

Antanas Kaunas, Stielger, Ill. Box 228.

Pajieszkau zecerio suprantancio savo darba pedom: atsiassaukti reikis adreus: A. Zvingilis, Boston, Mass.

Pajieszkau savo draugo Stanislovo Kraucupio ir Benedikto Maszkurkio, abu Kjanu gub. ir pavieto, Seredizius parap. Jie pais ar kas kitas teikis duoti žinę ant adreus:

Antanas Goutaus, Lincoln, N. H. Box 177.

Pajieszkau lietuviškas apsaivdimui, tikrai protestone arba laisvamane tegali atsiassaukti, nes az pais esiu kalvinas Adreusoti teikis: V. T. L. Box 9, Poquonock, Conn.

Aukos susilpinti lietuvių bėnais Japonijoje.

Surinktos S. Starolito iz McKee Rocks ir A. Sipavicius iz Allegheny' es us sekanciu ypau.

K. Juosapaitis, S. Starolito, S. Sipavicius, A. Cizlauskas, J. Komarskis, A. Starolito, V. Ratkus, V. Anskaitis, J. Starolito, P. Sketris, F. Gedvilas, F. Radzius, J. Saudargis, J. Bucznis, P. Adamavice, A. Uzpars, A. Valtekunas, J. Ruzpis, A. Stulginskas, J. Jaslunas, Iz. Kasilaukas.

Visu labu \$3.10

Nuo Baldwinville lietuvis surinktos Juozo Siltakio aukos 8 d. lapkričio sziu metu.

K. Sienuta, A. Grigalunas, Ad. Olasevskis, A. Skindelis, M. Pecuniulis, St. Boris, J. Boris, A. Paskensky, J. Pecuniulis, J. Sibelis, M. Irenas, J. Siltakis.

\$2.35

Viso labo \$6.45

Pigiai ant pardavimo žinoma visoj aplinkoj grocerne ir buczerne, P. Dombrasko, 2727 Archer av., Chicago. Czeverykus, drapanas ir Dry Goods pardoduome uz puse prekes.

(18-XI) Ant iszrandavojimo dideli ruzimai. Atsiassaukite in „Lietuvos“ redakcija.

“Lietuvos“ Agentai.

NEW YORK, N. Y. Jonas Naujokas, 438 Broom st. A. Lesniewski, 144 E. Houston St.

SO. BOSTON, MASS. Nikod. Gendrolis, 191 Athene Street

NEWARK, N. J. V. Ambrosevicius, 180 Ferry st. A. Stanek

